

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

*Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη*

**Αρχαία Ελληνική Γραμματεία
Β΄ Γυμνασίου**

**Θεματική ενότητα:
Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη**

**Τίτλος:
«Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση»**

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΚΩΣΤΟΓΛΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

ΤΗΛ.: 2310 459101, ΦΑΞ: 2310 459107, Ε-MAIL: CENTRE@KOMVOS.EDU.GR.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση.

Δημιουργός

Μαρία Παναγιώτου

Εφαρμογή

Κώστογλου Μαργαρίτα

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 5/3/2015 έως 22/4/2015

Διδακτική/ θεματική ενότητα

Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο): Π Η Σπάρτη 8. Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη. [Ξενοφών «Λακεδαιμονίων πολιτεία» 1,3-2,11].

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα εκδηλώσεων με δυνατότητα προβολής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο, Free Open eClass.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου αποτελούν η εξοικείωση τόσο του διδάσκοντος όσο και των μαθητών με τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ, η ευχέρεια πλοήγησης στο διαδίκτυο και χρήσης λογισμικών για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων και παρουσιάσεων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Εξίσου σημαντική κρίνεται η θεωρητική κατάρτιση του εκπαιδευτικού στις βασικές αρχές της [Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού](#), η εξοικείωσή του με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, ώστε να προωθείται η συζήτηση μεταξύ των μαθητικών ομάδων μέσω της διακριτικής παρέμβασής του για παροχή διευκρινίσεων, ενθάρρυνσης και επιβράβευσης κάθε προσπάθειας, καθώς και με τη χρήση των ψηφιακών μαθητικών εργαλείων, όπως ο χώρος Free Open eClass. Αν προϋπάρχει ο χώρος αυτός θα διευκολύνει την εφαρμογή, ενώ στην αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να προβλεφθεί επιπλέον διδακτική ώρα για τη δημιουργία του.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής μονάδας, είναι αναγκαία η εξασφάλιση ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή για κάθε ομάδα μαθητών με σύνδεση στο διαδίκτυο και ένας βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Παναγιώτου: «Όταν ο θάνατος συνάντησε την περιφρόνηση», Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση): Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι μαθητές αξιοποιούν τα αποσπάσματα από τη «Λακεδαιμονίων πολιτεία» του Ξενοφώντα, τα οποία αναφέρονται στην τεκνοποιία και στην εκπαίδευση των νέων της Σπάρτης, για να έρθουν σε επαφή με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον τρόπο ζωής των Σπαρτιατών, ο οποίος διαμορφώθηκε με βάση τις ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου, για να υπηρετεί συγκεκριμένους σκοπούς (την ευγονία, την ανδρεία, την ολιγάρκεια και την απόλυτη υποταγή του ατόμου στο «κράτος»). Με άξονα τη σύγκριση του τρόπου ζωής ανάμεσα στις δύο μεγάλες πόλεις της αρχαιότητας, την Αθήνα και τη Σπάρτη, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι λόγω των συνθηκών ήταν επιβεβλημένες η τέλεια στρατιωτική εκπαίδευση, η πειθαρχία, η υποταγή στη θέληση του κράτους και η έμπρακτη αυτοθυσία, αν οι Σπαρτιάτες ήθελαν να επιβιώσουν και να διατηρήσουν αυτόνομη την πόλη τους ανάμεσα στους πολυπληθέστερους είλωτες και τους περιοίκους.

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ οι μαθητές εμβαθύνουν στη μελέτη του πολιτισμού της Σπάρτης και ενεργοποιώντας την κριτική τους σκέψη ανασκευάζουν ιστορικές διαστρεβλώσεις και φωτίζουν αθέατες πτυχές του αρχαίου σπαρτιατικού πολιτισμού. Στη συνέχεια, οι ομάδες των μαθητών ενημερώνονται και αξιολογούν ποικίλες εκφάνσεις της σύγχρονης κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, διαμορφώνοντας μια σφαιρική άποψη για αυτή την αρχαία πόλη. Αποτυπώνουν τα ευρήματα των ιστοεξερευνήσεων τους σε πολυτροπικά κείμενα, τα οποία αναρτώνται στον ψηφιακό χώρο Free Open eClass.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο ύμνος του Ξενοφώντα στο παιδαγωγικό σύστημα της Σπάρτης, το οποίο βασιζόταν στις αρχές της νομοθεσίας του Λυκούργου, μπορεί να αποτελέσει αφετηρία, για να οδηγηθούν σταδιακά οι μαθητές σε έναν πιο προσωπικό διάλογο με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σπαρτιατικού πολιτεύματος και τον ιδιόρρυθμο τρόπο ζωής των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

πολιτών της και ταυτόχρονα, για να ενεργοποιήσει τις γνωστικές και κριτικές τους ικανότητες, με στόχο να αρχίσουν να διαμορφώνουν κριτήρια αξιολόγησης κάθε πολιτισμού.

Οι μαθητές μεταφέρονται στην αρχαία Σπάρτη, σκιαγραφούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πολιτειακής της οργάνωσης, αναδεικνύουν τις αποκλίσεις της από τις άλλες ελληνικές πόλεις, και κυρίως την Αθήνα, σχετικά με την αγωγή των κοριτσιών και των αγοριών και μελετούν αντικρουόμενες απόψεις αρχαίων συγγραφέων και μεταγενέστερων ερευνητών για αυτό το δυσνόητο κράτος. Έτσι τους δίνεται η ευκαιρία να προχωρήσουν σε προσωπικές διαπιστώσεις.

Ήταν άραγε η Σπάρτη μια τέλεια πολεμική μηχανή που στηριζόταν σε θεσμούς καταπιεστικούς, στη στρατιωτική παιδεία, την αυστηρότητα των ηθών και εθίμων, τη λιτότητα της καθημερινότητας και τη φιλοπατρία, με απώτερο σκοπό τη δημιουργία άριστων πολεμιστών, ταγμένων να την υπηρετούν μέχρι αυτοθυσίας, όπως ισχυρίζεται ο Αθηναίος ρήτορας Ισοκράτης και άλλοι;

Ή αποτελούσε υπόδειγμα πολιτείας, εφόσον σε αυτήν πρυτάνευαν η κοινωνική και πολιτική ισότητα, η ευνομία, η αυτόβουλη υπακοή των πολιτών στους νόμους και τα ψηφίσματα του κράτους, όπως προκύπτει από τα κείμενα άλλων αρχαίων συγγραφέων, όπως του Πλουτάρχου, του Πλάτωνα, του Ξενοφώντα και του Ηροδότου;

Οι Σπαρτιάτες ήταν «άξεστα και αναλφάβητα θηρία», χωρίς καλλιτεχνικές ευαισθησίες, όπως τους παρουσιάζουν κάποιοι σύγχρονοι συγγραφείς ή καλλιέργησαν όλες τις μορφές της τέχνης (φιλοσοφία, ποίηση, αρχιτεκτονική κ.ά.) και ανέπτυξαν αξιόλογο πολιτισμό, όπως μαρτυρούν τα ευρήματα της αρχαιολογικής σκαπάνης;

Αυτή η μεθοδική προσέγγιση του αρχαϊκού σπαρτιατικού κόσμου στοχεύει στον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών πάνω στα στοιχεία που μας κληροδοτήθηκαν και τους καλεί να προσπαθήσουν να τον κατανοήσουν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

απαλλαγμένοι από στερεότυπα, τα οποία ίσως θέλουν υποτιμημένη και δυσφημισμένη τη Σπάρτη.

Το σενάριο στηρίζεται στο παιδαγωγικό θεωρητικό πλαίσιο *Μάθηση μέσω Σχεδιασμού* (“Learning by Design”) και συνδυάζει την *πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας* και τους *πολυγραμματισμούς* (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001). Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες προσεγγίζουν το μεταφρασμένο αρχαίο ελληνικό κείμενο μέσα από μια σύγχρονη θεώρηση, η οποία ταιριάζει περισσότερο στην ηλικία τους και βασίζεται στις πρακτικές του γραμματισμού, της χρήσης του διαδικτύου και άλλων ΤΠΕ, που έχουν άμεση σχέση με τη σύγχρονη γνωστική πραγματικότητα. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση διαβάζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα. Ο ρόλος του διδάσκοντος κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης σύμφωνα με την παιδαγωγική θεωρία της *ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του μαθητή* (Κοινωνικός εποικοδομισμός του Vygotsky). Ακόμα, επιχειρείται η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν και το σύνολο της κοινωνικής εμπειρίας των μαθητών, εφόσον διερευνώνται διαχρονικά θέματα που αφορούν την ανθρώπινη υπόσταση, όπως η κοινωνική ευαισθησία της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας και η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς για την ιστορία κάθε λαού και γενικότερα για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν μέσα από τα συγκεκριμένα αποσπάσματα (κεφ. 1 και 2) της «Λακεδαιμονίων πολιτείας» του Ξενοφόντα την ιδιαίτερη κοινωνική και πολιτική δομή της αρχαίας Σπάρτης, ώστε να διαμορφώσουν μια σφαιρική εικόνα για αυτή.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να προσεγγίσουν μέσα από την προσπέλαση διαδικτυακών πηγών και με σημεία αναφοράς την αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη την αγωγή που λάμβαναν οι νέοι αυτών των πόλεων, ώστε να προβούν σε συγκριτική αξιολόγηση και να εκτιμήσουν την εκπαίδευση των νεαρών Σπαρτιατών συσχετίζοντας τη με τον απώτερο στόχο της.
- Να αξιολογήσουν βασικούς θεσμούς της σπαρτιατικής πολιτείας, όπως την πολυανδρία, την αυστηρή στρατιωτική εκπαίδευση και πειθαρχία, τον λακωνισμό κ.ά. και να τους συσχετίσουν με τον σύγχρονο τρόπο ζωής.
- Να προβληματιστούν για διαχρονικά κοινωνικά φαινόμενα, όπως την ασυμμετρία στις σχέσεις των δύο φύλων, ώστε να εκτιμήσουν τη νομοθεσία του Λυκούργου σε σχέση με τις ανάγκες της εποχής που θεσπίστηκε.
- Να γνωρίσουν τις ποικίλες εκφάνσεις του σπαρτιατικού πολιτισμού, όπως αυτές αποτυπώνονται τόσο στα πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα όσο και στις μεταγενέστερες πνευματικές και καλλιτεχνικές δημιουργίες.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της ιστορικής έρευνας και των πορισμάτων της σύγχρονης επιστήμης για την αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, ώστε να διαμορφώσουν αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης ενός πολιτισμού.
- Να αναγνωρίσουν την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς όχι μόνο για την ιστορία κάθε λαού αλλά και για την ανθρωπότητα ολόκληρη, ώστε να ευαισθητοποιηθούν στο ζήτημα της διαφύλαξής της.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Αναμένεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να αντιληφθούν την αντιθετική σύνδεση των προτάσεων που προτιμά ο ιστορικός, για να παρουσιάσει τις αποκλίσεις της νομοθεσίας του Λυκούργου στα θέματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης σε σχέση με τους άλλους Έλληνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να επισημάνουν τη χρήση του α' ενικού προσώπου, ώστε να κατανοήσουν ότι ο Ξενοφώντας εκφράζει τον θαυμασμό του για το πολίτευμα της Σπάρτης καταθέτοντας τις προσωπικές του απόψεις και εκτιμήσεις.
- Να αξιοποιήσουν το λεξιλόγιό τους κατά τη διατύπωση των επιχειρημάτων τους, προκειμένου να υποστηρίξουν τα πορίσματα της διερεύνησής τους.
- Να εκτιμήσουν την αξία της λακωνικότητας στον λόγο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/ μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες δημιουργικής αφομοίωσης ενός μεταφρασμένου ιστορικού κειμένου και να συνειδητοποιήσουν ότι μπορεί να αποτελεί αφετηρία για τη διαπραγμάτευση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.
- Να χειρίζονται αποτελεσματικά τις ΤΠΕ όχι μόνο ως μέσο αναζήτησης πληροφοριών αλλά και ως μέσο επικοινωνίας και δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων.
- Να εξοικειωθούν με ανοιχτά και διερευνητικά περιβάλλοντα μάθησης (ιστοσελίδες, μηχανές αναζήτησης) και να αναπτύξουν την ικανότητα κριτικής αξιοποίησης των ψηφιακών πηγών για τη δημιουργία δικών τους ψηφιακών πόρων, οι οποίοι μπορούν να αναρτηθούν στο διαδίκτυο.
- Να αντιληφθούν τη ρευστότητα του ψηφιακού κειμένου και τη σημασία των εργαλείων του [Web 2.0](#), όπως τα ιστολόγια και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία αποτελούν τη σύγχρονη κειμενική πραγματικότητα και ευνοούν την υπεύθυνη ανταλλαγή απόψεων και γνώσεων μέσα στην παγκόσμια διαδικτυακή κοινότητα.

Διδακτικές πρακτικές

Το συγκεκριμένο σενάριο διδασκαλίας αποσκοπεί στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης και έχει ως στόχους οι μαθητές/ μαθήτριες:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να εξοικειωθούν με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο εργασίας, καθώς ανταλλάσσουν απόψεις με τους συμμαθητές τους, μαθαίνουν να ακούν προσεκτικά και ενεργητικά τις ιδέες των άλλων (“active listening”) και να εκφράζουν τις δικές τους.
- Να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και την αυτενέργειά τους κατά τη μαθησιακή διαδικασία: α) ιεραρχώντας προτεραιότητες και επιλέγοντας τι είναι αναγκαίο και β) διαμορφώνοντας οι ίδιοι τη μαθησιακή πορεία που θα ακολουθήσουν σε συνεργασία με την ομάδα τους και με την καθοδήγηση του διδάσκοντα.
- Να ασκηθούν στη διερευνητική - ανακαλυπτική μάθηση, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες δημιουργικής αξιοποίησης νέων κειμενικών ειδών και ψηφιακών περιβαλλόντων μάθησης, για να δημιουργήσουν δικά τους κείμενα.
- Να αναπτύξουν υγιή κριτήρια εποικοδομητικής αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.
- Να διαμορφώσουν μια πιο θετική άποψη για το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας, αφού παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της στείρας αναπαραγωγής δεδομένων και πλέον αναδεικνύονται σε πρωταγωνιστές της μαθησιακής διαδικασίας.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Οι διαφορετικές επιλογές των Σπαρτιατών σε σχέση με τους άλλους Έλληνες στα ζητήματα της τεκνοποιίας και της εκπαίδευσης των αγοριών και των κοριτσιών που παρουσιάζει το συγκεκριμένο απόσπασμα από τη «Λακεδαιμονίων Πολιτεία» του Ξενοφώντα, δίνουν το έναυσμα, για να διερευνηθεί και να αξιολογηθεί η σκοπιμότητα αυτών των καινοτομιών του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου από τους

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μαθητές στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου. Οι μαθητές/ μαθήτριες, όταν διδάσκονται τη συγκεκριμένη ενότητα, είναι αρκετά εξοικειωμένοι με την κοινωνική δομή, τους πολιτειακούς θεσμούς, την αγωγή των νέων και τον λακωνικό τρόπο έκφρασης των Σπαρτιατών, καθώς τα έχουν ήδη διδαχθεί στην αντίστοιχη ενότητα της Αρχαίας Ιστορίας (Α΄ Γυμνασίου) και μπορούν να αναφέρουν ως υπόδειγμα μοναδικής γενναιότητας και αυτοθυσίας τον Σπαρτιάτη βασιλιά Λεωνίδα. Ωστόσο, έχουν διαμορφώσει την άποψη ότι η Σπάρτη ήταν μια πόλη που κατά την ιστορική της πορεία «κλείστηκε» σταδιακά στον εαυτό της και πήρε τη μορφή στρατοπέδου, ενώ ως τουριστικός προορισμός πιθανώς να θεωρούν ότι εκτός από το ειδυλλιακό φυσικό τοπίο δεν έχει να επιδείξει αξιόλογα αρχαιολογικά μνημεία.

Η ενδελεχής διερεύνηση της φιλοσοφίας της ζωής των Σπαρτιατών και του ανεκτίμητης αξίας πολιτισμού που ανέπτυξαν κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο, μπορεί να εξάψει την περιέργεια και τη δεκτικότητα των μαθητών για τα θέματα αυτά και να τους ωθήσει στην αναθεώρηση της αντίληψής τους για τη σπαρτιατική πολιτεία μέσω της ταυτόχρονης σύγκρισής της με τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο είναι απόλυτα συμβατό με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ](#)) ως προς τους στόχους, τη μέθοδο ανάλυσης, διδασκαλίας και αξιολόγησης της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο. Παράλληλα, συνδέεται με τις «Γενικές Κατευθύνσεις - Διδακτικοί Στόχοι» που περιλαμβάνονται στο [Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#), για την Ενότητα 8 του σχολικού εγχειριδίου: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου. Στην παρούσα πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα.

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και βιωματικά στη μαθησιακή διαδικασία, με στόχο να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την αρχαία ελληνική γραμματεία και τον πολιτισμό που τη δημιούργησε. Καλλιεργούν τις δεξιότητες ανάγνωσης,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

αξιολόγησης και ερμηνείας νέων κειμενικών ειδών, ενώ η γνώση παράγεται από τους ίδιους, καθώς παρακάμπτεται το παρωχημένο μοντέλο της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας. Παράλληλα, οι μαθητές ευαισθητοποιούνται απέναντι στην αναγκαιότητα να εξακριβώνεται η ιστορική αλήθεια μέσα από την εμπειριστατωμένη έρευνα και να διαφυλάσσεται η πολιτιστική μας κληρονομιά. Επιπρόσθετα, παροτρύνονται σε δημιουργικές δραστηριότητες που αναμένεται να προσελκύσουν το ενδιαφέρον τους και θα τους συνδράμουν να αναπτύξουν γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι ΤΠΕ προσφέρουν στους μαθητές τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν κριτικά και δημιουργικά ποικίλα ψηφιακά περιβάλλοντα, να εκφραστούν ως κριτικά υποκείμενα, να αναστοχαστούν σχετικά με την πορεία τους προς τη γνώση και τέλος, να συνθέσουν δικά τους πολυτροπικά κείμενα.

Μέσα από τη συνανάγνωση κειμένων και οπτικοακουστικού υλικού εξάγουν τις πληροφορίες επαγωγικά (*οπτικοακουστικός γραμματισμός*) και ενισχύεται η *ανακαλυπτική μάθηση* μέσα από την ουσιαστική διερεύνηση στο διαδίκτυο, προκειμένου να συγκεντρώσουν το απαραίτητο υλικό για την εκπόνηση των εργασιών τους.

Οι μαθητές αξιοποιούν λογισμικά παρουσίασης και εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, για να εκφράσουν την κοινωνική τους ταυτότητα, συνεργάζονται και αλληλεπιδρούν κατά τη διαμόρφωση των εργασιών τους, τις οποίες αναρτούν στο ιστολόγιο της τάξης. Εξάλλου, η σύνδεση των ΤΠΕ με το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας αναδεικνύει τις διαθεματικές προοπτικές του και του προσδίδει προστιθέμενη αξία μέσω της σύνδεσής του με θέματα της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο), Β΄ Γυμνασίου:

[Π- Η Σπάρτη, Ενότητα 8:Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη.](#)

Αρχαία Ιστορία, Α΄ Γυμνασίου:

[Κεφάλαιο Δ3, Η Σπάρτη.](#)

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Κρασανάκης, Α. Γ. [Σπάρτη Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) [πηγή: Ιστοχώρος Α. Γ. Κρασανάκη].

Ξενοφών, [«Λακεδαιμονίων Πολιτεία» 7.1–7.6](#). Στο *Ξενοφώντος Αγησίλαος*. 2003. Εισαγωγή, μετάφραση, περίληψη, σχόλια Π. Βλαχάκος. Πρόλογος Δ. Λυπουρλής. *Λακεδαιμονίων Πολιτεία*. Εισαγωγή, μετάφραση, περίληψη, σχόλια Γ. Α. Ράπτης. Μτφρ. Π. Βλαχάκος & Γ.Α. Ράπτης. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος. [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[Αββάς Φουρμόντ: ο καταστροφέας της αρχαίας Σπάρτης](#) Διάρκεια: 8'12''. Από τη συγγραφική εργασία του Βλάσση Ρασσιά [πηγή: You Tube.]

[Λεωνίδας](#) Διάρκεια: 5'40''. Μουσική: Vangelis & Vanessa Mae [πηγή: You Tube.]

Τραγούδια-Ηχητικά αποσπάσματα

[Για την Ελένη](#) Διάρκεια: 2'34''. Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις. Ερμηνεία: Μαρία Δημητριάδη. Δίφωνο [πηγή: You Tube.].

[Δειλινά στη Σπάρτη](#) Διάρκεια: 2'34''. Στίχοι:Μιχάλης Μπουρμπούλης Μουσική: Ηλίας Ανδριόπουλος. Ερμηνεία: Αλκηστη Πρωτοψάλτη [πηγή: You Tube.]

Ιστοσελίδες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ανέστη, Κ. [«Η περιπέτεια του διαμελισμένου αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης-Επιστρέφει στη ζωή και συγκινεί παγκοσμίως»](#) [πηγή: Εφημερίδα “iEfimerida ” 04/11/2013].

Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο [πηγή: Ιστοχώρος της Αργολικής Αρχαιακής Βιβλιοθήκης].

Ένας στοργικός ηγέτης [Ιστοχώρος «Ελληνικός πολιτισμός» του Γ. Παπαθανασίου στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση [πηγή: Ελληνική Ιστορία στο διαδίκτυο - Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού].

Η Αγωγή των Νέων [Ιστοχώρος «Αρχαίες Ελληνικές Πόλεις» – Υπεύθυνος Ελ. Παπακυριάκου - Αναγνώστου].

[Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#) [Ιστοχώρος «Ελληνικός πολιτισμός» του Γ. Παπαθανασίου στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη [πηγή: Διαδικτυακό Περιοδικό *Θέματα Ελληνικής Ιστορίας*].

Ο Αλκμάνας [πηγή: Ιστοχώρος «Ελλήνων Δίκτυο»].

Ο σπαρτιάτης Τυρταίος [πηγή: Ιστοχώρος «Ελλήνων Δίκτυο»].

Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες. [πηγή: Ιστοχώρος «Σελίδες Ιστορίας και Επιστήμης» του Τ. Πάσχου].

[Οι γυναίκες της Σπάρτης](#) [πηγή: Ιστοχώρος «Ελλήνων Δίκτυο»].

Πολιτιστική κληρονομιά [πηγή: Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη.].

Σπαρτιατική τέχνη [πηγή: Ιστοχώρος «Αρχαία Σπάρτη»].

Σπάρτη [Ιστοχώρος για τις αρχαίες ελληνικές πόλεις – Υπεύθυνος Ελ. Παπακυριάκου - Αναγνώστου]

Το μυστικό των μετάλλων της αρχαίας Σπάρτης [πηγή: Ιστοχώρος «Αρχαία Ελληνικά»].

[Χίλων ο Λακεδαιμόνιος](#). [πηγή: Βικιπαίδεια].

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διδακτική πορεία/ στάδια/ φάσεις

Το σενάριο πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις.

Α΄ Φάση

(1 διδακτική ώρα)

Ο διδάσκων ενημερώνει τους μαθητές ότι ξεκινούν την εφαρμογή ενός διδακτικού σεναρίου στην ενότητα Αρχαία Σπάρτη και ότι τα δύο επόμενα διδακτικά δίωρα θα εργάζονται ομαδικά στο εργαστήρι πληροφορικής.

Για αυτό λοιπόν χωρίζονται σε τρεις ομάδες των τριών ατόμων και σε δύο των τεσσάρων ατόμων, υπό την αυστηρή προϋπόθεση οι ομάδες που θα προκύψουν να είναι ισοδύναμες ως προς τη στελέχωσή τους με άτομα εξοικειωμένα με τον υπολογιστή και, επιπρόσθετα, με άτομα που διαθέτουν ευχέρεια χρήσης του λόγου. Είναι, επίσης, σημαντικό ο εκπαιδευτικός να κατευθύνει το χωρισμό και τη σύνθεση των ομάδων διασαφηνίζοντας τον ρόλο που θα κληθεί να παίξει κάθε μαθητής σε αυτές (χειριστής Η/Υ, γνώστης λογισμικού παρουσίασης, γνώστης λογισμικού επεξεργασίας κειμένου, γραμματέας). Θα ήταν, επίσης, ενδιαφέρον οι ρόλοι αυτοί να εναλλάσσονται ανάλογα με τη δραστηριότητα, προκειμένου οι μαθητές να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους εκ περιτροπής σε διαφορετικού τύπου δεξιότητες. Προκύπτουν τελικά πέντε ομάδες, κάθε μία από τις οποίες θα αναλάβει έναν διαφορετικό ρόλο ανάλογα με το θέμα που μελετά:

- Οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες
- Οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες
- Οι γλωσσολόγοι – καλλιτέχνες
- Οι ιστοριοδίφες
- Οι αρχαιολόγοι

Κατόπιν ο εκπαιδευτικός μέσω της τεχνικής του καταγισμού ιδεών και συγκεκριμένα γνώσεων ανακαλεί ό,τι θυμούνται οι μαθητές για την αρχαία Σπάρτη. Την προηγούμενη χρονιά άλλωστε, στην Α΄ Γυμνασίου είχαν διδαχθεί στο πλαίσιο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

του μαθήματος της Αρχαίας ιστορίας σχετικό κεφάλαιο, ενώ συζητούν και για τα ακούσματα τους μέσω της σύγχρονης ψηφιακής τεχνολογίας (ταινιών, ηλεκτρονικών παιχνιδιών). Έτσι ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει τους μαθητές του και διεγείρει το ενδιαφέρον τους.

Β' Φάση

(4 διδακτικές ώρες, 2 συνεχόμενα δίωρα)

Οι μαθητές αξιοποιούν ψηφιακές πηγές μέσω ιστοεξερευνήσεων και δημιουργούν παρουσιάσεις ανάλογα με τον ρόλο που αναλαμβάνουν. Ο εκπαιδευτικός, βέβαια, έχει ήδη φροντίσει να εγκαταστήσει στους υπολογιστές τα Φύλλα Εργασίας που προβλέπουν διαφορετικές δραστηριότητες για την κάθε ομάδα.

Η πρώτη ομάδα ([Οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες](#)) συλλέγει πληροφορίες για την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, αντιπαραβάλλοντας την εκπαίδευση και την καθημερινή της ζωή ανάμεσα στη Σπάρτη και στην υπόλοιπη Ελλάδα (κυρίως στην Αθήνα, για την οποία έχουμε περισσότερες πληροφορίες), με στόχο να κατανοήσει τις καινοτομίες της νομοθεσίας του Λυκούργου και την υποκείμενη διαφορετική ιδεολογία των δύο αυτών πολιτειών. Ως επιστέγασμα, καταθέτουν τα ευρήματα της έρευνάς τους και τις απόψεις τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο, αξιοποιώντας το κατάλληλο λογισμικό. Τέλος, οι μαθητές καλούνται να εκφράσουν τις προσωπικές τους ταυτότητες επιλέγοντας την πόλη στην οποία θα προτιμούσαν να βρίσκονται, αν ζούσαν κατά την αρχαιότητα.

Η δεύτερη ομάδα ([Οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες](#)) συγκεντρώνει πληροφορίες για την αγωγή των αγοριών στην αρχαία Αθήνα και τη Σπάρτη και επιχειρεί μια συγκριτική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος κάθε πόλης, προκειμένου να κατανοήσει το βασικό σκοπό που εξυπηρετούσε. Στη συνέχεια, καταγράφει τα πορίσματα της έρευνάς της σε ένα λογισμικό παρουσίασης και οπτικοποιεί τα κείμενα της ύστερα από αναζήτηση εικόνων. Τέλος, οι μαθητές εκφράζουν την προτίμησή τους για την πόλη που θα επέλεγαν σε περίπτωση που ζούσαν στην αρχαιότητα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η τρίτη ομάδα ([Οι ιστοριοδίφες](#)) συγκεντρώνει από το διαδίκτυο πληροφορίες και οπτικό υλικό μέσα από την προσπέλαση προτεινόμενων ιστοσελίδων για τη ζωή του θρυλικού νομοθέτη Λυκούργου και το μεταρρυθμιστικό του έργο, για την προσφορά του Αγησιλάου, τα όργανα της σπαρτιατικής πολιτείας και την κοινωνική της δομή. Τέλος, καταγράφει τα πορίσματα της έρευνάς της σε ένα λογισμικό παρουσίασης και οπτικοποιεί τα κείμενα της ύστερα από αναζήτηση εικόνων.

Η τέταρτη ομάδα ([Οι αρχαιολόγοι](#)) έρχεται σε επαφή με τις καλλιτεχνικές δημιουργίες των Σπαρτιατών, που αποκαλύπτουν την άνθιση ενός αξιόλογου πολιτισμού στη Σπάρτη κατά την αρχαϊκή και κλασική περίοδο. Περιηγούνται σε αρχαιολογικούς χώρους και καταγράφουν τους ανεκτίμητης πολιτιστικής αξίας θησαυρούς της Σπάρτης. Με *αφορμή την παρακολούθηση ενός* βίντεο με αποσπάσματα από τις προσωπικές επιστολές του Γάλλου αββά Michel Fourmont αποτυπώνουν από τη μια πλευρά τα συναισθήματα αποτροπιασμού τους για τους βανδαλισμούς και το παραλήρημα χαράς του αρχαιοκάπηλου, που εκθεμελίωσε την αρχαία Σπάρτη το 1730 και από την άλλη τους προβληματισμούς και τις σκέψεις τους για την αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε λαού, η οποία αποτελεί συγχρόνως ένα πολύτιμο κομμάτι της παγκόσμιας πνευματικής κληρονομιάς. Τέλος, καταγράφει τα πορίσματα της έρευνάς της σε ένα λογισμικό παρουσίασης και οπτικοποιεί τα κείμενα της ύστερα από αναζήτηση εικόνων.

Η πέμπτη ομάδα ([Οι γλωσσολόγοι - καλλιτέχνες](#)) αναζητά πληροφορίες για τη ζωή και το έργο πνευματικών ανθρώπων της αρχαϊκής εποχής, όπως οι ποιητές και φιλόσοφοι Τυρταίος, Αλκμάνας και Χίλων ο Λακεδαιμόνιος, και, στη συνέχεια, διαβάζουν και περιεργάζονται μεταγενέστερα έργα τέχνης (ποιήματα, πεζά και ζωγραφικούς πίνακες) που αντλούν την έμπνευσή τους από το λακωνικό τοπίο και τους κατοίκους του, σε μια φιλόδοξη απόπειρα να καλλιεργηθεί η φιλαναγνωσία τους και να ενισχυθεί η αισθητική τους αγωγή. Επίσης, μελετούν για τον λακωνισμό, αυτή τη φιλοσοφία της γλώσσας και της ζωής των αρχαίων Σπαρτιατών, ώστε ως γλωσσολόγοι να προσεγγίσουν το συγκεκριμένο τρόπο έκφρασης και να εμβαθύνουν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

στην επιλογή του. Τέλος, καταγράφουν τα πορίσματα της έρευνάς τους σε ένα λογισμικό παρουσίασης και οπτικοποιούν τα κείμενα τους ύστερα από αναζήτηση εικόνων. Αν υπάρχει διαθέσιμος χρόνος, ανεβάζουν τις εργασίες τους τον ιστοχώρο FreeOpeneclass.

Γ' Φάση

(μία διδακτική ώρα)

Κατά την τελευταία ώρα αυτής της φάσης οι μαθητές παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματα των ερευνών τους και τις απόψεις τους και αξιολογούν τις εργασίες τους.

Προτείνεται να επακολουθήσει αυτοαξιολόγηση των ομάδων καθώς και ετεροαξιολόγηση από τις άλλες ομάδες και από τον καθηγητή. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρείται να ελεγχθούν αφενός ο βαθμός κατανόησης των διδαχθέντων και απόκτησης δεξιοτήτων και αφετέρου η ποιότητα και αποτελεσματικότητα των παρουσιάσεων. Τα κριτήρια αξιολόγησης προτείνεται να στηρίζονται στους άξονες της επιτυχούς συνεργασίας των ομάδων, της επίτευξης των στόχων, της πρωτοτυπίας και της επικοινωνιακής επιτυχίας των παρουσιάσεων, του βαθμού ενσωμάτωσης των ΤΠΕ και της πολυτροπικότητας των κειμένων. Οπωσδήποτε όμως ο διδάσκων οφείλει να μεριμνήσει να τονίσει το αξιόλογο της προσπάθειας των ομάδων και τα θετικά σημεία των εργασιών τους και να μην επιτρέψει στον εαυτό του να υποπέσει στο κυνήγι του εντοπισμού του λάθους, οπότε και να προκαλέσει την απογοήτευση των μαθητών που εργάστηκαν φιλότιμα. Στο ίδιο πλαίσιο οφείλει να κινείται και κατά την ετεροαξιολόγηση των ομάδων. Εκεί που θα εκφραστεί πιο ελεύθερα είναι σε κάποιες παρατηρήσεις για τη συνεργασία των μελών των ομάδων, σε περίπτωση που αυτή δεν ήταν αρμονική ή δεν υφίστατο καν.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1ο Φύλλο Εργασίας: Οι χειραφετημένες Σπαρτιάτισσες

Αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες και να συγκρίνετε την κοινωνική και πολιτική θέση της γυναίκας στην αρχαία Σπάρτη και στην υπόλοιπη αρχαία Ελλάδα, κυρίως στην Αθήνα, για την οποία έχουμε περισσότερες πληροφορίες. Έτσι θα καταδείξετε τη διαφορετική ιδεολογία των δύο πολιτειών ως προς το θέμα αυτό.

1. Μεταβείτε στο [Ψηφιακό Σχολείο](#), αναζητήστε το διαδραστικό βιβλίο μαθητή: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι - Ανθολόγιο (Β΄ Γυμνασίου), διαβάστε τις παραγράφους 1.3 έως 1.5 της 8^{ης} Ενότητας: Τεκνοποιία και εκπαίδευση στη Σπάρτη και κρατήστε σημειώσεις για τη διαφορετική ανατροφή των κοριτσιών στη Σπάρτη και στις άλλες ελληνικές πόλεις, που αναφέρει ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

Ανατροφή κοριτσιών

	Σπάρτη	Υπόλοιπη Ελλάδα
Διατροφή (φαγητό ~ ποτό)		
Ασχολίες		

2. Αναζητήστε στο διαδίκτυο περισσότερες πληροφορίες για τη θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, και ιδιαίτερα στις πόλεις της Αθήνας και της

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σπάρτης, προκειμένου να κατανοήσετε τις καινοτομίες που επέφερε η νομοθεσία του Λυκούργου στην Σπάρτη και τον απώτερο σκοπό τους. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής μιας νεαρής Σπαρτιάτισσας και μιας νεαρής γυναίκας σε μια άλλη ελληνική πόλη;

3. Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες από τις παρακάτω ιστοσελίδες, για να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί:
 - [Η θέση της γυναίκας στην Αρχαία Αθήνα και στην Αρχαία Σπάρτη](#) (να μελετήσετε το κεφ. Η Σπάρτη)
 - [Γαμήλια έθιμα της αρχαιότητας και η θέση της γυναίκας στο γάμο](#) (να μελετήσετε ως την 13^η &
 - «... ακολουθεί ο καθαυτό γάμος».
 - [Οι γυναίκες της Σπάρτης](#)

ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ

	Σπαρτιάτισσες	Γυναίκες των άλλων ελληνικών πόλεων
Ποια εκπαίδευση είχαν;		
Σε ποια ηλικία παντρεύονταν;		
Υπήρχε ο θεσμός της προίκας;		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Είχαν ερωτικές σχέσεις και με άλλους άνδρες εκτός από το σύζυγό τους;		
Μπορούσαν να κυκλοφορούν δημόσια;		
Είχαν τη δυνατότητα να γυμνάζονται; Επιτρεπόταν να συμμετέχουν στους Ολυμπιακούς αγώνες;		
Υπήρχε ελευθερία ως προς την αμφίεση; Μπορούσαν να έχουν αποκαλυπτικό ντύσιμο ή να εμφανίζονται γυμνές;		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Είχαν δική τους προσωπική παρουσία;		
Είχαν πολιτικά δικαιώματα;		

4. Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που καταγράψατε; Ποια ήταν η βασική αποστολή της ενάρετης Αθηναίας και ποια της σχετικά χειραφετημένης Σπαρτιάτισσας;
5. Δημιουργήστε μια παρουσίαση με το υλικό που συγκεντρώσατε για τις δύο προηγούμενες δραστηριότητες, ανεβάστε τη στον ιστοχώρο [freeOpeneclass](#).
6. Αν ζούσατε στην αρχαιότητα, σε ποια από τις δύο παραπάνω πόλεις θα προτιμούσατε να βρίσκεστε και γιατί;

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Απολαύστε το τραγούδι Για την [Ελένη του Μ. Χατζιδάκι](#) από τη Μαρία Δημητριάδη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2ο Φύλλο Εργασίας: Οι αγέρωχοι Σπαρτιάτες

Αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τη διαπαιδαγώγηση των αγοριών στην αρχαία Σπάρτη και την αρχαία Αθήνα, επιχειρώντας μια συγκριτική αξιολόγησή της με βάση το διαφορετικό ιδεολογικό και αξιακό σύστημα των δύο πολιτειών.

1. Αναζητήστε στο [Ψηφιακό Σχολείο](#) το διαδραστικό βιβλίο μαθητή: Αρχαία Ελλάδα, Ο τόπος και οι άνθρωποι - Ανθολόγιο (Β΄ Γυμνασίου) και διαβάστε τις παραγράφους 2.1. ως 2.11 της 8ης Ενότητας. Κρατήστε σημειώσεις για τις διαφορές ανάμεσα στο εκπαιδευτικό σύστημα της Σπάρτης και των άλλων ελληνικών πόλεων, που αναφέρει ο Ξενοφών στο συγκεκριμένο απόσπασμα από το έργο του «Λακεδαιμονίων πολιτεία».

Εκπαίδευση αγοριών

	Σπάρτη	Αθήνα
Ποιοι ήταν οι δάσκαλοι των αγοριών;		
Φορούσαν παπούτσια τα αγόρια;		
Τι είδους ρούχα φορούσαν;		
Ως προς την τροφή, έτρωγαν όσο ήθελαν;		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

2. Συλλέξτε από το διαδίκτυο πληροφορίες για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Αθήνα και τη Σπάρτη κατά τον 5ο αιώνα π.Χ. Ποιες ομοιότητες ή διαφορές παρατηρείτε ανάμεσα στην αγωγή και τον τρόπο ζωής ενός νεαρού Αθηναίου και ενός νεαρού Σπαρτιάτη;
3. Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες από τις παρακάτω ιστοσελίδες, για να συμπληρώσετε τον πίνακα που ακολουθεί:
 - ο [Οι αρχαίοι Σπαρτιάτες](#) (Διαβάστε τα κεφάλαια: Αγωγή, Μέλας Ζωμός, το Μαστίγωμα και Η αρπαγή του τυριού)
 - ο [Η Αγωγή των Νέων](#)
 - ο [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#)
 - ο [Εισαγωγή στον πολιτισμό της κλασικής Αθήνας - Εκπαίδευση](#)

ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΖΩΗΣ

	Νεαρός Σπαρτιάτης	Νεαρός Αθηναίος
Σε ποια ηλικία άρχιζε η εκπαίδευση των αγοριών;		
Ποιες ήταν οι βαθμίδες της εκπαίδευσης;		
Ποιοι ήταν οι δάσκαλοι και ποια τα μαθήματα που διδάσκονταν;		
Ποιο ήταν το		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

κύριο φαγητό τους;		
-----------------------	--	--

4. Πού οφείλονται, κατά τη γνώμη σας, οι διαφορές που καταγράψατε; Ποιος ήταν ο κύριος σκοπός της παρεχόμενης εκπαίδευσης στην κάθε πολιτεία;
5. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με το υλικό που συγκεντρώσατε για τις δύο προηγούμενες δραστηριότητες, αξιοποιώντας παράλληλα και εικονογραφικό υλικό από τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες και ανεβάστε τη στον ιστοχώρο FreeOpeneclass.
6. Αν ζούσατε ως έφηβοι στην αρχαιότητα, σε ποια πόλη θα προτιμούσατε να βρίσκεστε και γιατί;

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Απολαύστε τώρα το βίντεο [Λεωνίδα](#) με τη μουσική των Vangelis & Vanessa Mae.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

3ο Φύλλο Εργασίας: Οι ιστοριοδίφες

Αποστολή σας είναι να συγκεντρώσετε πληροφορίες για την κοινωνική δομή και την πολιτειακή οργάνωση της αρχαίας Σπάρτης και για δύο πρόσωπα της πολιτικής ζωής, τον Λυκούργο, τον Αγησίλαο που ξεχωρίζουν στην ιστορία της.

1. Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες από τις παρακάτω ιστοσελίδες, για να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:
 - Κεφάλαιο Δ΄: 3. Η Σπάρτη, [Αρχαία Ιστορία](#) (Α΄ Γυμνασίου) - Βιβλίο Μαθητή
 - [Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία](#) Α. Γ. Κρασανάκη (δείτε στο Κεφάλαιο Β΄: ΣΤ. «Ο νομοθέτης Λυκούργος»)
 - [Η απαγόρευση πλουτισμού](#) (Ξενοφών, Λακεδαιμονίων Πολιτεία 7.1–7.6)
 - Θυμηθείτε ακόμη και το κείμενο της Ενότητας 7: Ένας στοργικός ηγέτης που διδαχτήκατε στο σχολικό εγχειρίδιο της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (δείτε [εδώ](#) τη μετάφραση).

Ερωτήσεις

- Ποιος ήταν ο Λυκούργος, τι πρόσφερε στη Σπάρτη και ποιο στόχο είχε;
 - Ποιος ήταν ο Αγησίλαος; Γιατί θεωρείται αξιόλογος;
 - Ποιες ήταν οι κοινωνικές τάξεις στην αρχαία Σπάρτη;
 - Ποιοι οι πολιτειακοί θεσμοί;
 - Γιατί ο Λυκούργος απαγόρευσε την απόκτηση πλούτου;
2. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με το υλικό που συγκεντρώσετε για την προηγούμενη δραστηριότητα, αξιοποιώντας παράλληλα και εικονογραφικό υλικό από τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες και ανεβάστε τη στον ιστοχώρο [FreeOpeneclass](#).

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Απολαύστε τώρα το βίντεο [Λεωνίδας](#) με τη μουσική των Vangelis & Vanessa Mae.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

4ο Φύλλο Εργασίας: Οι αρχαιολόγοι

Αποστολή σας είναι να συνθέσετε τα σπαράγματα του λεηλατημένου σπαρτιατικού πολιτισμού και να αναδείξετε τη διαχρονική ακτινοβολία του, επισημαίνοντας συγχρόνως την ανεκτίμητη αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς τόσο για την ιστορία κάθε λαού όσο και για την ανθρωπότητα

1. Περιηγηθείτε στις παρακάτω ιστοσελίδες, για να δείτε τα απομεινάρια αρχαίων μνημείων και ποικίλα αρχαιολογικά ευρήματα που μαρτυρούν τον αξιόλογο πολιτισμό της αρχαίας Σπάρτης. Κρατήστε σημειώσεις για τους αρχαιολογικούς θησαυρούς της Σπάρτης.
 - ο [Σπάρτη](#) (δες μνημεία και τέχνη)
 - ο [Η περιπέτεια του διαμελισμένου αρχαίου θεάτρου της Σπάρτης - Επιστρέφει στη ζωή και συγκινεί παγκοσμίως](#)
 - ο [Το μυστικό των μετάλλων της αρχαίας Σπάρτης](#)
2. Παρακολουθήστε ένα συγκλονιστικό [βίντεο](#) για τη λεηλασία του αρχαιολογικού πλούτου της Σπάρτης από τον Γάλλο αββά Michel Fourmont το 1730.
3. Καταγράψτε τις σκέψεις και τα συναισθήματα που σας προκαλούν οι εκμυστηρεύσεις του αρχαιοκάπηλου για τους βανδαλισμούς και την εκθεμελίωση της αρχαίας Σπάρτης.
4. Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς που αφανίστηκε όχι μόνο για την ιστορία του ελληνικού έθνους αλλά και της ανθρωπότητας ολόκληρης;
5. Αν χρειάζεστε βοήθεια, μπορείτε να ανατρέξετε στην παρακάτω ιστοσελίδα:
 - ο [Πολιτιστική κληρονομιά](#) της Μελίνας Μερκούρη
6. Αξιοποιώντας το πληροφοριακό που συγκεντρώσατε, καθώς και εικόνες από τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες, δημιουργήστε μία παρουσίαση, για να αναδείξετε τα σημαντικότερα πορίσματα της έρευνάς σας και ανεβάστε τη στον ιστοχώρο [FreeOpeneclass](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Απολαύστε τώρα το βίντεο [Λεωνίδας](#) με τη μουσική των Vangelis & Vanessa Mae.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

5ο Φύλλο Εργασίας: Οι γλωσσολόγοι - καλλιτέχνες

1. Συλλέξτε από το διαδίκτυο πληροφορίες για τη χρήση της γλώσσας, την άνθιση της μουσικής και της ποίησης στην αρχαία Σπάρτη καθώς και για εξέχοντες Σπαρτιάτες ποιητές, φιλοσόφους και άλλους καλλιτέχνες και κρατήστε σημειώσεις για τη ζωή και τα έργα τους.
2. Μπορείτε να ανατρέξετε στις παρακάτω ιστοσελίδες:
 - [Αρχαία Ιστορία Α γυμν \(Λακωνισμός\)](#)
 - [Β. Η γλώσσα, η μουσική και η ποίηση των Λακεδαιμονίων – Τό λακωνίζειν ἐστὶν φιλοσοφεῖν](#)
 - [Σπαρτιατική τέχνη](#)
 - [Ο σπαρτιάτης Τυρταίος](#)
 - [Ο Αλκμάνας](#)
 - [- Χίλων ο Λακεδαιμόνιος](#)
3. Στη συνέχεια, αποθηκεύστε σε ένα φάκελο προσωπογραφίες τους και χαρακτηριστικά δείγματα των έργων τους.
4. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με το υλικό που συγκεντρώσατε για την προηγούμενη δραστηριότητα, αξιοποιώντας παράλληλα και εικονογραφικό υλικό από τις συγκεκριμένες ιστοσελίδες και ανεβάστε τη στον ιστοχώρο [FreeOpeneclass](#).

Η αποστολή σας ολοκληρώθηκε με επιτυχία!

Απολαύστε τώρα το τραγούδι [Δειλινά στη Σπάρτη](#) με την Άλκηστη Πρωτοψάλτη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το προτεινόμενο σενάριο διδασκαλίας είναι δυνατόν να αναδιαμορφωθεί σε πιο σύντομες ή πιο διευρυμένες εκδοχές ανάλογα με την εκτίμηση του διδάσκοντος και σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες των μαθητών της τάξης του. Έτσι, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ως μια εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας στο αντίστοιχο κεφάλαιο της Αρχαίας Ιστορίας, Α΄ Γυμνασίου [Κεφάλαιο 4. 3. Η Σπάρτη, Αρχαϊκή εποχή \(800-479 π. Χ.\)](#) ή και στην [Ενότητα 2: «Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα»](#) της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (Α΄ Γυμνασίου), αφού με βάση τα δύο παράλληλα κείμενα της ενότητας ([Πλούταρχος, «Λυκούργος» 16.4-5 και 16.6](#), σελ. 143) προτείνονται στις ερωτήσεις η επισήμανση των χαρακτηριστικών της εκπαίδευσης των παιδιών στην αρχαία Σπάρτη και η σύγκριση της εκπαίδευσης στην αρχαία Αθήνα και στην αρχαία Σπάρτη.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το συγκεκριμένο εφαρμοσμένο σενάριο τροποποιήθηκε αρκετά σε σύγκριση με το συνταγμένο, προκειμένου να συνάδει με τη γνωστική και νοητική ωριμότητα των μαθητών του συγκεκριμένου τμήματος, όπου και εφαρμόστηκε. Επίσης, το συνταγμένο σενάριο λόγω της μεγάλης του έκτασης ήταν αδύνατο να εφαρμοστεί εξ ολοκλήρου με το σχολικό χρόνο να πιέζει. Αναγκαστικά, λοιπόν, έπρεπε να περιοριστεί η έκταση του δραστηκώς στις δραστηριότητες στις οποίες θα μπορούσαν να ανταποκριθούν με άνεση οι συγκεκριμένοι μαθητές εντός του προβλεπόμενου χρόνου.

Οι ρόλοι των ομάδων διατηρήθηκαν σε γενικές γραμμές οπότε και τα Φύλλα Εργασίας τροποποιήθηκαν σε σύγκριση με το συνταγμένο σενάριο σε επιμέρους σημεία ως εξής:

Το 1^ο Φύλλο Εργασίας του συνταγμένου σεναρίου περιορίστηκε αρκετά, διότι είναι ιδιαίτερα πλούσιο ως προς τους ψηφιακούς πόρους που παραθέτει και ως προς τα ερωτήματα, οπότε θα ήταν πολύ δύσκολο να προλάβουν οι συγκεκριμένοι μαθητές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

να ολοκληρώσουν την εργασία τους μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο. Για αυτό κρίθηκε απαραίτητο να περιοριστούν κάπως οι ψηφιακοί πόροι και να αναδιαμορφωθούν οι ερωτήσεις, για να έχουμε το ευκαταίε αποτέλεσμα. Πρώτα από όλα στην πρώτη δραστηριότητα παρατέθηκε ένας ευσύννοπος πίνακας προς συμπλήρωση, εστιάζοντας σε δύο σημεία της ανατροφής των κοριτσιών (διατροφή και ασχολίες) προκειμένου οι μαθητές προσανατολιζόμενοι να κρατήσουν πιο εύκολα σημειώσεις. Από τη δεύτερη δραστηριότητα παραλείφθηκαν δύο ψηφιακοί πόροι (1. Καθημερινή ζωή στην αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο και 2. Η θέση της γυναίκας στην Αθήνα – Κλασική περίοδος), γιατί η έκταση του πρώτου είναι μεγάλη και η κατανόηση του δύσκολη, ενώ οι πληροφορίες που δίνει ο δεύτερος ψηφιακός πόρος αναφέρονταν και στους υπόλοιπους. Τα ζητούμενα της δεύτερης δραστηριότητας διαμορφώθηκαν σε απλές ερωτήσεις και εντάχθηκαν σε ένα πίνακα προς απάντηση. Η τρίτη δραστηριότητα περιορίστηκε στο πρώτο υποερώτημα, γιατί το δεύτερο απαιτεί πολύ χρόνο για προβληματισμό, ενώ είναι αμφίβολο αν οι συγκεκριμένοι μαθητές γνωρίζουν επαρκή στοιχεία για το συγκεκριμένο θέμα, ώστε να μπορούν να προβληματιστούν και να απαντήσουν. Η τέταρτη δραστηριότητα επικεντρώθηκε στη δημιουργία μιας παρουσίασης με όλα τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στις προηγούμενες δραστηριότητες. Η πέμπτη δραστηριότητα, όπως και η δημιουργία ψηφιακής αφίσας παραλείφθηκαν εξολοκλήρου λόγω έλλειψης χρόνου.

Το 2^ο Φύλλο Εργασίας περιορίστηκε αρκετά, διότι είναι ιδιαίτερα πλούσιο ως προς τους ψηφιακούς πόρους που παραθέτει και ως προς τα ερωτήματα, οπότε θα ήταν πολύ δύσκολο να προλάβουν οι συγκεκριμένοι μαθητές να ολοκληρώσουν την εργασία τους μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο. Για αυτό κρίθηκε απαραίτητο να περιοριστούν κάπως οι ψηφιακοί πόροι και να αναδιαμορφωθούν οι ερωτήσεις, για να έχουμε το ευκαταίε αποτέλεσμα. Πρώτα από όλα στην πρώτη δραστηριότητα παρατέθηκε ένας ευσύννοπος πίνακας προς συμπλήρωση, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα σημεία της ανατροφής των αγοριών, προκειμένου οι μαθητές προσανατολιζόμενοι να κρατήσουν πιο εύκολα σημειώσεις. Από τη δεύτερη

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

δραστηριότητα διατηρήθηκαν οι ψηφιακοί πόροι, των οποίων οι πληροφορίες κάλυπταν τα ζητούμενα, ενώ οι υπόλοιποι παραλείφθηκαν, γιατί η έκτασή τους ήταν μεγάλη και η κατανόηση δύσκολη. Τρεις μάλιστα (1. Πώς ανατρέφονταν και ζούσαν οι Σπαρτιάτες, 2. Η εκπαίδευση τον 5^ο αι π.Χ. – Ο δάσκαλος στα κλασικά χρόνια, και 3. Αρχαία ενδύματα) δεν αξιοποιήθηκαν για τεχνικούς λόγους. Τα ζητούμενα της δεύτερης δραστηριότητας διαμορφώθηκαν σε απλές ερωτήσεις και εντάχθηκαν σε έναν πίνακα προς απάντηση. Η τέταρτη και έκτη δραστηριότητα παραλείφθηκαν εξολοκλήρου λόγω έλλειψης χρόνου, ενώ η πέμπτη επικεντρώθηκε στη δημιουργία μιας παρουσίασης με όλα τα στοιχεία που συλλέχθηκαν στις προηγούμενες δραστηριότητες.

Από το τρίτο Φύλλο διατηρήθηκαν οι ψηφιακοί πόροι που φωτίζουν διάφορες πλευρές της ιστορικής έρευνας για την αρχαία Σπάρτη, όπως τον ρόλο δύο προσώπων που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ιστορία της (Λυκούργος, Αγησίλαος), την κοινωνική και πολιτική οργάνωση της πόλης και την κοινωνική στάση απέναντι στον πλουτισμό. Σε αυτά τα σημεία εστιάζει η έρευνα των ιστοριοδιφών, οι οποίοι δημιουργούν μια παρουσίαση με τα στοιχεία που συνέλεξαν.

Από το τέταρτο Φύλλο παραλείφθηκαν η δεύτερη και τρίτη δραστηριότητα, λόγω έλλειψης χρόνου, ενώ από την πέμπτη αξιοποιήθηκε ο ψηφιακός πόρος *Πολιτιστική κληρονομιά* της Μελίνας Μερκούρη ως ο πιο ευνόητος στους μαθητές, προκειμένου να προβληματιστούν για το μεγάλο θέμα της αξίας του πολιτισμού του κάθε τόπου και να εκφράσουν τις απόψεις τους.

Από το 5^ο Φύλλο Εργασίας αφαιρέθηκε το περιηγητικό μέρος (1^η δραστηριότητα), ενώ τονίστηκε το γλωσσολογικό, για αυτό και η ομάδα ονομάζεται πλέον Γλωσσολόγοι – Καλλιτέχνες. Επίσης παραλείφθηκαν η 3^η και η 4^η δραστηριότητα λόγω πίεσης χρόνου, ενώ ζητήθηκε από τους μαθητές να δημιουργήσουν μια παρουσίαση με τα στοιχεία που συνέλεξαν.

Τέλος, το κοινό Φύλλο Εργασίας παραλείφθηκε λόγω πίεσης χρόνου. Αξίζει πάντως να τονιστεί ότι τα δύο πρώτα Φύλλα Εργασίας τα ανέλαβαν οι πιο «δυνατές»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ομάδες, δηλαδή αυτές που συγκροτούνταν από καλούς και συνεργάσιμους μαθητές, ενώ τα υπόλοιπα Φύλλα τα επεξεργάστηκαν μαθητές με αρκετά προβλήματα, για αυτόν τον λόγο και διαμορφώθηκαν ανάλογα από τη διδάσκουσα.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βακαλούδη, Δ. Α. 2003. *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*. Αθήνα: Πατάκη.

Baltrusch, E. 2004. *Σπάρτη: Η ιστορία, η κοινωνία και ο πολιτισμός της αρχαίας λακωνικής πόλης*. Μτφρ: Χρήστος Π. Μπαλόγλου. Αθήνα: Παπαδήμας.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/>

Καργάκος, Σ. Ι. 2006. «Ιστορία της Αρχαίας Σπάρτης». Τόμος Α': *Από την Προ-δωρική Σπάρτη έως τον ελληνοπερσικό πόλεμο*. Αθήνα: Gutenberg.

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. *Πληροφορική - Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Κρασνάκης, Α. 2007. *Σπάρτη, Λακεδαιμονίων Πολιτεία*.

<http://www.krassanakis.gr/sparta.htm>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ματσαγγούρας Γ. Η. 2008. *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία και Μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Νικολαΐδου, Σ. & Τ. Γιακουμάτου. 2001. *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*. Αθήνα: Κέδρος.

Πόλκας Λ. & Κ. Τουλούμης. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3ancient_greek_pol_kas-touloumis_0.pdf

Garland, R. 1998. *Οι Αρχαίοι Έλληνες και η καθημερινή τους ζωή*. Μτφρ: Γ. Β. Βασδέκης. Αθήνα: Βασδέκης.

Παπαρρηγόπουλος, Κ. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, από το National Geographic.

Ράπτης, Γ. 2008. *Αρχαίοι Συγγραφείς: Πλούταρχος «Περί της Αλεξάνδρου Τύχης» ή «Αρετής-Λακωνικά Αποφθέγματα»*. Αθήνα: Εκδόσεις Ζήτηρος.

Χοντολίδου, Ε. 1999. «Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας». Στο *Γλωσσικός Υπολογιστής*, Περιοδική έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τη Γλώσσα και τη Γλωσσική αγωγή. Θεσσαλονίκη. (τόμος 1, τεύχος 1, σελ. 115-117).

[17/4/2015]